

[Hauge.]

lært til Gavns, saa vidt jeg kunde forstaa. Og det synes jeg, det ærede Medlem Hr. Boeck-Hansen skulde drage Lære af nu og forstaa, at han er kommet i forkert Selskab; han skulde ikke have ændret sin halvt velvillige Holdning ved Sagens første Behandling, men det kan jo være, det ærede Medlem kan klare Sagen bagefter med, om ikke en Vittighed saa dog et Forsøg paa at sige nogle rimelige Ord om dette Forhold. Det, han hidtil har sagt, synes jeg ikke svarede til, hvad det ærede Medlem kunde have fremført.

Det ærede Medlem sagde, at det var et Diktat, man her stod overfor. Det var Diktat fra Regeringen og Regeringspartierne at foreslaa Loven ophævet gennem Vedtagelse af det foreliggende Lovforslag. Ja, hvis det skal kaldes for Diktat, maa det ogsaa have været Diktat, vi stod overfor, da man i sin Tid gennemførte Loven. Hvis det er Diktat nu at foreslaa Loven ophævet, maa det ogsaa have været Diktat at foreslaa Loven vedtaget. Det kneb med at faa dette Diktat gennemført i sin Tid, hvad jeg allerede har gjort opmærksom paa; der maatte formelig gøres i Baas dengang for at faa det nødvendige Antal Stemmer i Folketinget og ikke mindst i Landstinget. Nu er der ingen Anledning til at tvivle paa, at der er Stemmer nok baade i dette og i det andet Ting til at faa det foreliggende Lovforslag vedtaget. Her er Tale om Vedtagelsen af en Lov, som der med fuld Føje er stillet Forslag om her i Rigsdagen — om det kan interessere de Herrer at give det Udseende af, at det er et Diktat, det er en Sag for sig, det skal jeg ikke udtale mig videre om.

Det ærede Medlem Hr. Svend E. Johannsens Tale mindede mig i høj Grad om Anarkistens Bekendelser. Det ærede Medlem vendte sig med Voldsomhed mod Staten, mod de offentlige Institutioner, mod Organisationslivet o. s. v. og talte stærkt for Friheden, for, at man fik alle de „skærende Baand“ løst — saa skulde vi faa det godt her i Danmark. Alt det, det ærede Medlem her taler om, er ikke andet end Opnaaelsen af en formel Frihed, der ikke vilde føre til andet end anarkistiske Tilstande, med den største Uret mod alle dem, som over for en saadan formel Frihedstilstand vilde staa værgeløse. Men jeg afstaar fra enhver Diskussion om dette, for jeg tror ikke, det overhovedet kan føre til noget som helst nyttigt at diskutere det med det ærede Medlem og hans Partifæller; de har nu engang disse anarkistiske Tilbøjeligheder, og dem afstaar de ikke fra nogen Sinde.

Men jeg vil gøre en Realitetsbemærkning ud over, hvad jeg her har sagt, til det ærede Medlem, der sagde, at der var en Modsætning mellem, hvad Professor Julius Lassen havde udtalt sig om, og det, jeg havde anført om, hvad Højesteretspræsident Troels Jørgensen havde sagt om Loven. Det er en Misforstaaelse, der er slet ikke noget Modsætningsforhold der. De to Herrer har udtalt sig om to forskellige Ting, der slet ikke kommer i Modstrid med hinanden, ja for saa vidt ikke engang tangerer hinanden, som det ene ikke under nogen Omstændighed kunde komme til at berøre det andet paa en saadan Maade, at man kunde finde, der var en Uklarhed eller et Modsætningsforhold mellem dem, der har udtalt sig.

Det, som Højesteretspræsident Troels Jørgensen har udtalt, er, at det er urimeligt, at der ikke i en Lov som den om Arbejds- og Erhvervsfrihed er givet bestemte Direktiver for Dommerne, saaledes at det ikke er Dommerne, der skal hitte ud af, hvad Meningen egentlig har været, og skal fælde Dommene rent subjektivt; det, Domstolene maa kræve, er at faa et objektivt Grundlag for en Domfældelse. Og navnlig har Højesteretspræsident Troels Jørgensen gjort opmærksom paa, at dette maatte man forlange i et saa ømtaaligt Spørgsmaal som det sociale Spørgsmaal, der her er Tale om. Det, som Professor Julius Lassen derimod har paavist, var, saa vidt jeg forstod Citatet, at der paa et bestemt Omraade, ikke paa det her omhandlede erhvervsmæssige Omraade, er Domsfrihed, og det er vel netop, fordi der paa dette, ikke erhvervsmæssige Omraade ogsaa har manglet klare Direktiver; det, som Professor Julius Lassen gav Udtryk for, var, saa vidt jeg forstod Citatet, dette, at Domstolene her frit kan dømme efter en mere subjektiv Opfattelse. Der er altsaa ikke noget som helst Modsætningsforhold mellem, hvad de to Jurister har udtalt.

Jeg henviser stadig væk til, hvad Højesteretspræsident Troels Jørgensen har sagt om denne Sag, netop dette, som vi giver Udtryk for ved at anmode om at faa Loven om Erhvervsfrihed ophævet, fordi den har saa uklare Bestemmelser, at der i Virkeligheden ikke bliver Tale om, at Dommerne kan dømme objektivt i Henhold til Bestemmelserne i Loven, men maa anlægge subjektive Betragtninger for at faa en Domfældelse frem.

Knud Kristensen: Det ærede Medlem Hr. Hauge mente, at der i min Omtale af